

hodnje leto. Naše članstvo opozarjamo na razpis za sprejem v višjo pedagoško šolo v Beogradu in Zagrebu, kjer se jim nudi prilika za nadaljno pedagoško izobrazbo, predvsem opozarjamo na beograjsko višjo pedagoško šolo, kjer ni bilo doslej slovenskih slušateljev. — Učiteljski naraščaj sta vodila s hvalevredno vneto v Mariboru strokovni učitelj tov. Anton Skala in v Ljubljani srezki šolski nadzornik tov. Andrej Škulj ter so se vršila s sodelovanjem učiteljskega številna predavanja. — Pomanjkanje moškega učiteljskega naraščaja je rodila potrebo ustanovitve »Podpornega društva za učiteljski naraščaj v Ljubljani«, ki je že letos deloma popolnoma vzdrževalo 14 kandidatov v Akademskem kolegiju. Nadaljni obstoj te humane institucije je mogoč samo s požrtvovalno podporo učiteljstva, na kar naše članstvo izrecno opozarjamo. — Med našimi gospodarskimi ustanovami moramo zlasti omeniti našo »Samopomoč«, ki se je pod spretnim in neumornim vodstvom tov. Ivana Kocijančiča dvignila do naravnost neverjetne višine. Je to gotovo ena izmed najbolj potrebnih gospodarskih ustanov, ki ima dober namen, pomagati potrebnim v najhujši stiski, in bedi ter blaži gorje v potrlih učiteljskih družinah.

Šolska uprava.

Tukaj so se vršile v preteklem letu velike izpremembe. Zaradi nastale politične konstelacije je zasedel stolec ministra prosvete eksponent stranke, ki ni naklonjena narodnemu šolstvu in učiteljstvu. Ne bom na dolgo in široko ponavljal starih dejstev, ki so nam hvala Bogu deloma že iz spomina, vendar se pa moram dotakniti najvažnejših takratnih dogodkov. Kljub izrecnemu zatrdilu ministra prosvete g. dr. Antona Korošca, bivšemu predsedniku UJU, da razen izmene šefa prosvetnega oddelka v Ljubljani ne bo napravil nikakih personalnih izprememb, so se te vršile, in sicer v taki obliki in v taki izmeri, kakor nikdar poprej. Stari praktični, izkušeni šolniki so se morali umakniti strankarjem, vršila so se nepotrebna premeščanja, prenesla se je kompetenca imenovanj provizoričnih učnih oseb in celo novincev v Beograd, torej centralizacija v najhujšem smislu. Nastala je nova kategorija učiteljstva na razpoloženju. Uprizorila se je velika gonja proti Učiteljski tiskarni. Konstatiramo, da se je takrat prvič kršila naša stalnost z uporabo glasovitega člena 71. čln. zakona. Režim k sreči ni trajal dolgo. Režimi se menjavajo, toda značaji morajo ostati vedno isti. Naše članstvo je ostalo tudi v tej dobi preizkušnje enodušno, nezlomljivo, solidarno. Poverjenišvo je imelo čvrsto oporo v okrajnih društvih, katerih članstvo je stalo trdno kakor neomajen steber. Po vladni izpremembi je nastopil mesto ministra prosvete zopet naš stari zaščitnik naprednega učiteljstva g. Svetozar Pribičević. V Ljubljani je vodil dalje časa prosvetni oddelk naš Engelbert Gangl in je dobil s tem zadostno zaupanje za uprizarjene gonje in krivice, ki jih je moral poprej prenesti. Kolikor je bilo mogoče se je vzpostavilo prejšnje stanje. Udarec, ki ga je izvršil prejšnji režim, je naravno zahteval protitudarec. Vendar pa je šlo v tem oziru odločno predaleč. Člen 71., ki so ga iz skrivnega zakotja izbrskali prejšnji režimovci, je našel posnemanje tudi pozneje.

Naša organizacija se je postavila odločno proti takemu nadaljnjemu postopanju in stori to tudi danes jasno, javno in nedvoumno. Zahtevamo od državne uprave in od onih, ki vodijo in odločujejo v prosveti, da v vsakem slučaju čuvajo našo stalnost in neodvisnost ter da nas ščitijo kot državne uradnike pred kvarnimi vplivi nekompetentnih faktorjev in s strani lajkov brez vsake zakonite podlage, kar velja predvsem za razna nameščenja in premeščanja. To so nezdrave razmere, ki jih moramo s stalno našo strokovno organizacijo odločno obsojati. Naj bo to zajedno javni odgovor onim listom, ki so podtikali našemu poverjeništvu kaj drugega. — Kot kroniki omenjamo še ločitev prosvetne uprave ljubljanske in mariborske oblasti.

Šolski zakon.

Po dolgoletnem oklevanju, pričakovanju od prevrata sem, se menda res obeta končna realizacija osnovnošolskega zakona. Ne bom se spuščal v podrobnosti vse predzgodovine raznih osnutkov, ki so v pretekli dobi v več ali manj

posrečeni obliki zagledali beli dan. To bo storil v to poverjeni referent stanovsko-političnega odseka. Meni je predvsem dolžnost omeniti delo našega poverjenišva v tem oziru. Bilo je začetkom marca t. l., ko smo dobili od naše centrale v Beogradu prejšnji takozvani Trifunovićev načrt s pozivom, da se o njem izjavi poverjenišvo UJU Ljubljana in poda glede tega svoje eventualne izpreminjevalne predloge in to s terminom 14 dni. Umljivo je bilo in tehnično nemogoče, da bi poverjenišvo oni projekt razmnožilo, oziroma da bi v tem roku dobilo mišljenje o tem projektu od naših okrajnih učiteljskih društev. Edino umestno je bilo, da se je na naglico sklicala seja ožjega sosveta, kjer so se nominirali člani ankete, ki je potem pretresala ta načrt in je v svojih sejah, ki so trajale v napornem delu skozi teden dni, stavila svoje pripombe in izpreminjevalne predloge in upoštevala pri tem predloge okrajnih učiteljskih društev iz prejšnje dobe. Ta obsežni elaborat z utemeljitvami, podrobnimi pojasnili in obširnimi obrazloženjem glede načelnih vprašanj je bil izročen glavnemu odboru našega Udruženja v Beogradu. Ni bilo to majhno delo, kakšno je bilo, vedo samo oni, ki so sodelovali; zastopano je bilo naše članstvo iz obeh oblasti, iz ljubljanske in mariborske. Nato je sledil uradni projekt ministrstva prosvete, ki je izšel kot priloga našemu stanovskemu glasilu. Tudi glede tega predloga smo se izjavili s posebno »spomenico«, ki je bila razposlana vsem kompetentnim faktorjem in jo je tudi dobilo naše članstvo v roke. Usoda zakona leži sedaj v rokah narodne skupščine in pričakujemo od jugoslovenskih narodnih poslancev, ki jim je v resnici mar narodno šolstvo, da nam ustvari osnovnošolski zakon, ki bo državi, narodu in našemu stanu v korist in slavo!

Materijalna vprašanja.

To delikatno točko sem si prihranil, da dvignem tembolj naše stare neizpolnjene, toda upravičene zahteve. Zdi se mi, da te kulminirajo v dveh postulatih: eden je izplačilo razlike, drugi je vprašanje naših upokoencev. S srdom, začudenjem in ogorčenjem smo čuli na kongresu državnih nameščencev v aprilu letos v Ljubljani vest, da imajo ministri in višji uradniki v ministrstvih razliko že izplačano. Za te uradnike je finančni minister točno izračunal, koliko in v kakšni obliki jim gre ta razlika. Za vse ostalo uradništvo se je pa pred par dnevi izjavil, da mu ne more izplačati dolžnih vsot, ker ne ve in se še ni dognalo, kaj, koliko in po kakem merilu pravzaprav gre temu uradništvu ta diferenca. Za take ekspozice imamo samo en odgovor, da so sramota za javno upravo! Dotakniti se moram tudi boleče točke naših bednikov, tovarišev upokoencev. Celo svoje življenje so žrtvovali narodu, šoli, deci. In na večer svojega mučnega življenja jim kratki vlada najprimitivnejše pravice dostojnega človeškega življenja. Ali se res ne morejo pogledati odgovorni činitelji v dušo starega, v delu, skrbih in naporih osivelega narodnega prosvetitelja in mu nakazovati plačo v dinarjih, kar je imel poprej v kronah, ali pa vsaj dotičnim, ki imajo zakonito pravico na dinarsko pokojnino iz leta 1919, izplačilo — g. finančni minister! — že davno točno izračunanih dolžnih zneskov. — K vsemu temu pripominjam, da je storila naša organizacija vedno in ob vsaki priliki svojo polno dolžnost in se je potegovala vedno v isti meri za materialne pravice tako aktivnih, kakor upokojenih tovarišev in tovarišic. To je bilo v vseh aktualnih in perečih vprašanjih, tako glede poročenih učiteljic z državnimi nameščenci, glede zvišane voznine po železnici in v raznih drugih materialnih vprašanj, katerih potek ste imeli priliko opazovati iz našega glasila in se jih podrobno ne bom tukaj dotikal.

Prihajam k sklepu. Naporno, vendar lepo je bilo delo naše organizacije v preteklem poslovnem letu. Saj v delu je užitek, v delu spas, v delu je naša jugoslovenska bodočnost! Delavcev potrebujemo, resnih, aktivnih, požrtvovalnih! Naše poverjenišvo je prišlo do višine, do števila, ki ga nikdar nismo niti v sanjah pričakovali. In sedaj gre notranja poglobitev kulturnega in stanovskega dela. Od poslednjega najmlajšega borca na položaju noter dol do vodstva v centrali, vsi ki smo homogeni člani enega stanu, vsi si moramo biti v svesti enega cilja in ta je: sreča, blagostanje, kulturni napredek in v tem spas domovine!

Splošne vesti.

— **Članstvu našega poverjenišva.** Ker sem vpoklican na orožno vajo in sem zaradi tega odsoten do približno 20. avgusta, prosim naše članstvo, da se v vseh stanovskih in osebnih zadevah obrača do označenega termina naravnost na: UJU — poverjenišvo Ljubljana (Učit. tiskarna) in ne imenoma na strokovnega tajnika. — **R. D., strokovni tajnik.**

— **Poročilo pokrajinske skupščine v Šoštanju** smo morali radi obsežnosti preložiti na prihodnjo številko.

— **V novih dvanaajstih je določen 80-milijonski kredit za izplačilo uradnih razlik.** Beograjska »Politika« poroča: Finančni minister dr. Stojadinović je v nedeljo obvestil zastopnike glavnega uradniškega saveza gg. N. Jovanovića in T. Jovanovića, da je vstavljal v nove dvanaajstine kredit v znesku 80 milijonov dinarjev, iz katerega se bodo pričele izplačevati uradniške razlike, ki pripadajo uradnikom po določilih novega zakona o državnih uradnikih. Finančni minister je nadalje izjavil, da bo o tem poročal tudi na seji ministrskega sveta, ki mora določiti, na kak način se bo izplačevalo te razlike, ki jih država dolguje uradništvu. Glavna uprava uradniškega saveza je izrazila željo, da naj bi se razlike izplačale najprej uradnikom III. kategorije, ker je njihovo materialno stanje najslabše. Čim bi bili ti uradniki izplačani, naj bi se šele pričelo izplačevanje višjim državnim uradnikom. Verjetno je, da bo ministrski svet odobril ta predlog uradniškega saveza. Končno je finančni minister izjavil, da je pristal tudi na predlog ministra za pošte in brzojav, po katerem se ambulantnim poštarjem poviša njihova dnevica ob času potovanja od 36 na 54 dinarjev.

— **Ko zapuščam svoje torišče po 45-letnem delu** kot učitelj in 25-letnem kot risarski učitelj na učiteljski posebi in vidim, da se mi je ohranilo nekaj hvaležnih src, izražam tudi jaz svojo hvalo tistim nekdanjim učencem in učenkam, ki so me umeli, me podpirali v mojih težnjah in mi ohranili dober spomin. Mnogo jih je, ki so zapustili svoja dela na učiteljskih, podpirajo moje težnje v metodi. — Med temi so odlična, ki niso samo v šolskem, ampak v splošnem smislu umetniška dela; druga so služila mojim posebnim namenom; vsa dela pa so taka, da bodo lastnikom drag spomin. Sam jih preveč spoštujem, da bi jih uničil takoj, ko so izvršila svojo nalogo. — Zato sem jih uredil alfabetično. Povabil bom vse lastnike teh del v »Učit. Tov.«, da enega prvih dni začetkom prihodnjega šolskega leta, ki ga bom še posebno naznanil, pridejo ali sami po svoja dela, ali pa pošljejo kakega pooblaščenca (n. pr. gojenca ali gojenko po nje). Dela pa, za katera se ne bo brigal nihče, bom sežgal, da ne pridejo v roke nevedčim ali nepoklicanim, ki bi jih mogli zlorabljati. — V Ljubljani, dne 3. julija 1925. — Fran Suher.

— **Kulturne resolucije** oblastnega občnega zbora dem. stranke v Mariboru. Želimo, da bo tudi novi šolski zakon povsem v skladu z državno upravo po srezih in oblastih. Občni zbor oblastne organizacije izjavlja, da se v polni meri strinja s spomenico UJU, poverjenišvo Ljubljana, tičejo se predlogov k načrtu zakona o narodnih šolah, ki odgovarjajo modernim načelom prosvete in so v skladu s potrebami kulture cele naše države. Prosimo svoje poslance, da se v Narodnem bloku zavzamejo za izvedbo teh predlogov, zlasti pa jih prosimo, da se zavzamejo za sledeče zahteve: a) Vse javne osnovne šole stavi in vzdržuje država. Na vsak način je prepovedati nova bremena, ki bi se po načrtu zakona navalila na rame finančno že itak izčrpanih občin. b) 8-letna šolska obveznost naj se brez vsakršnih koncesij določi. c) Z uradniki poročene učiteljice imajo iste plače in iste doklade, kakor neporočene. d) Upraviteljska mesta se naj razpišejo ravno tako kakor vsa druga učna mesta.

— **Tovarišu Janku Golobu ob njegovem odhodu:** Dragi! Žalosten je našnji dan. Ko se spominjamo junakov, ki so dali svoje življenje za domovino, napolnjuje naša srca žalostna misel, da gre od nas mož, sicer še čil in zdrav, ki pa je tudi postavil svoje življenje domovini in narodu v službo. Ta mož si Ti, dragi tovariš, ko si prišel pred 15. leti na Rako, kot eden najmlajših nadičiteljev na večrazrednicah krškega okraja, poln nad, načrtov in idealov, gotovo ni-

si slutil, kaj vse boš izkusil tu. Bil si v pravem pomenu besede — delavec. In dela je bilo obilo v šoli in zunaj nje, duševnega in telesnega. Živel si, kakor je veleval naš vrlj Gregorčič: »Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.« S svojo pridnostjo in zmožnostjo si izpremenil raško šolo tako z ozirom na njeno zunanost — kakor z ozirom na njeno vrednost, v eno najboljših v okraju. Krasna zbirka učil, bogata šolarska in učiteljska knjižnica in lepi uspehi pri mladini odlikujejo našo šolo pred marsikatero drugo. — Pa tudi izven šole si delal pri raznih društvi in podružnicah, vsem vzgled vztrajnosti in požrtvovalnosti. Da si žel za svoje delo nehvaležnost, da so leteli nate nezaslужeni udarci, Te ni plašilo. Mnogi bi klonili, Ti nisi. Zavedal si se, da delaš za izobrazbo, za napredek, za boljšo in lepšo bodočnost naroda in domovine. Zato odhajaš z Rake ravno tako idealen, kot si idealen prišel. Ti greš, Tvoje delo ostane. Že davno Te ne bo več tu. Tvoj spomin pa bo živel dalje in dalje. Otroci izgubijo s Teboj najboljšega učitelja, in učitelji pa najboljšega tovariša. Ti nam nisi bil samo voditelj, nego iskren, zvest in dober tovariš in svetovalec. Bili so dnevi na Raki, ko smo srečavali prijazne obraze, a mrzla srca. Takrat smo se vsi skupaj zbrali, s Teboj v svoji sredi, najboljšje počutili. Delili smo žalost in veselje. To iskreno tovarištvo so nam mnogi zavidali. Veruj nam, da nam prihajajo besede iz srca: »Hudo nam je, da nas zapuščaš. Zelo Te bomo pogrešali vsi. Bodi srečen, srečnejši v novem kraju!« Zdravo! — Učiteljstvo. — Po ganljivi proslavi Vidovega dne, kjer so bili na sporedu govori, deklaracije in petje, se je poslovila od šolskega upravitelja v imenu šolske mladine deklica in mu izročila krasen šopek. Učiteljstvo mu je poklonilo spominski list, delo tov. Krakarja. Poslovil se je tov. Fatur. Kot zastopnik občinskega odbora je pozdravil šolskega upravitelja župan J. Grm. Navzoči starši so mu stiskali roko. Vsako oko je bilo solzno.

— **Uradna sres. učit. skupščina v Črnomlju.** Dne 20. t. m. je imelo učiteljstvo za srez Črnomelj svojo uradno učiteljsko skupščino, katere se je udeležil tudi g. sres. poglavar svetnik Kaki. Ta urad. učit. skupščina je pri nas že četrta po prevratu, ki jih vodi tovariš nadzornik Lukežič. Kakor nam je povedal na dan skupščine g. podpredsednik, g. nadučitelj Barle, je zasluga tov. nadzornika, da se vrše redno vsako leto uradne učit. skupščine, za kar se mu iskreno zahvaljujemo vsi, ki se zavedamo velikega pomena teh skupščin za našo temeljitejšo stanovsko naobrazbo. Kakor vsako leto, tako je tudi letos potekla urad. učit. skupščina s sijajnim uspehom. Učiteljstvo je bilo ves čas aktivno ter je z velikim zanimanjem zasledovalo izvajanja predavateljev. Tovariš nadzornik g. Lukežič nam je po pozdravu na zbrano učiteljstvo, sres. poglavarja in po izrazih vdanosti Nj. Vel. kralja in kraljice, kateremu je skupščina odposlala vdanostno brzojavko, podal svoje temeljito strokovno poročilo. Najprej nam je opisal način vzgoje samega sebe, ki jo mora ceniti vsak učitelj(ica), ako hoče biti dober vzgojitelj, opisal način za narodno vzgojo mladine in naroda v duhu časa, ki rabi prenovitve konservativnih duhov v zmislu zahtev in potreb naše mlade, napredne Jugoslavije. Nato nam je podal na podlagi opazovanj, ki si jih je nabral o priliki nadzorovanja šol, lastnih izkušenj in študija modernih šolskih del, točna navodila za pouk raznih osnovnošolskih predmetov v zmislu modernih didaktičnih načel, ki slone na principih delovne šole. Njegovo temeljito poročilo kaže, kot vsa poročila z učit. skupščin prejšnjih let, na vzornega, modernega in naprednega šolnika. Smelo trdim, da ako bi se vsak izmed nas učiteljev(ice) le za iskrico segel ob plamtečem ognju tega izvrstnega šolnika, bi hitela naša domovina z brzimi koraki k luči napredka. Za njegov trud smo mu vsi, ki mu hočemo slediti v delu za podvig šole, kulturni in gospodarski prosvit naše države, iskreno hvaležni. Poročilo tov. nadzornika so sledila predavanja učiteljstva, ki so bila krasno zamišljena, kakor tudi aktualna. Tovarišica Marija Čebularjeva je v krasni slovensčini in poetičnem slogu obdelala temo: »Času primerna vzgoja in disciplina šolske mladine, kakor tudi primeren način pouka, so glavni predpogoji za dobre in trajne učne uspehe.« Tovariš Rustja je podal znanstveno razpravo: »Kako dvigniti narod etično in kulturno.« Isto temo je izborno obravnavala tova-

rišica Maričeva s praktične strani. Najbolj nas je pa zanimalo predavanje tovariša Čebularja: »Rokotvorni pouk v službi drugih osnovnošolskih predmetov«, ki je svoje izvajanje ponazoroval na raznih predmetih, ki so jih učenci sami izdelali. Slednjič je predaval tovariš Tončič: »Pouk srbohrvaščine na podeželskih šolah«. Po vsakem predavanju se je razvila živahna debata. Oficialni del skupščine smo zaključili s skupnim obedom v hotelu Lackner. Povabljen je bil k obedu tudi g. sreski poglavar. Razvilo se je živahno razpoloženje, katerega smo dali izrazu z veseljem popevanjem narodnih pesmi. S tem je bil oficialni in zabavni del dnevnega reda srečno izčrpan.

— **Ljubljanskega Zvona** je več letnikov, tudi posameznih zvezkov, na prodaj. Natančneje pri upravi lista.

— **Ptujska gora.** Dne 2. avgusta t. l. prirede hvaležni učenci svojemu bivšemu učitelju Domicianu Serafinu, sedaj upokojenemu nadučitelju v Konjicah, skromno Serafinovo slavlje na Ptujski gori. — Mož, narodnjak, poštenjak, kremenit značaj, rodom Korošec iz Ziljske doline, 78-letnik, je deloval na Ptujski gori 25 let, vzgojil dva roda, si je posebno na kmetijskem polju v Gornjih Halozah stekel neveljivih zaslug. — Dva sinova, Domician v Ormožu, Franček v Mariboru in dve hčerki, Olga poročena Kocmutova v Mariboru, Lizika v Konjicah, so se posvetile učiteljskemu stanu. Srečko je kot carinik umrl. Med bivšimi slavljenčevimi učenci je lepo število inteligence, dobro situiranih trgovcev, obrtnikov in uglednih kmetov. — Vzporod slavnosti se pravočasno objavi. — I. K.

— **Šolska mladina v Št. Rupertu na Dolenjskem** je v pretečenem šolskem letu nabrala in oddala sledeče zneske: O priliki dinarskega dne za »Jugoslovensko Matico« 321 Din; za razpečane tombolske karte »Jugoslov. Matic« 336 Din; za »Pirhe« »Jugoslov. Matic« 432 Din; za Francoski dan 83.50 Din; za »čuvanje narodnog zdravja« 30 Din in za »Rdeči križ« 175 Din; skupaj tedaj znesek 1387.50 Din. Toda zanaprej se bo le enkrat vsako leto nabiralo, in sicer za »Pirhe Jugoslov. Matic«, vsako drugo nabiranje po šolski mladini mora zanaprej odpasti in naj šolska oblastva kar nič več ne pritiskajo na šolska upraviteljstva in razna društva jih naj pustite tozadevno v miru, kajti to večjo nevoljo in odpor staršev in je kvarno za napredek šolstva.

— **40-letnico mature** praznujemo dne 14. julija t. l. Sestanek dopoldne ob 11. uri na vrtu hotela Štrukelj. Tovarišice in tovariši, pridite vsi! — Kolnik.

— **40-letnica šolskega upravitelja in mladinskega pisatelja Ivo Trošta.** 28. junija na Vidov dan je učiteljstvo osnovne šole v Tomišlju proslavilo 40-letnico svojega upravitelja Ivo Trošta. Že na predvečer mu je kvartet pevskega zbora »Krim« zapel podoknico ob mnogobrojni udeležbi domačinov. Drugi dan ob 10. uri se je že zbralo mnogoštevilno občinstvo pred šolo, ki je bila okrašena z mlaji, venci, cvetkami in zastavami. Hitro se je napolnila učna soba 4. razreda z domačini in gosti ter slavljenčevimi prijatelji. Prvi del slovesnosti je bila proslava Vidovega dne, ki je bila namenjena predvsem okrepitvi nacionalne ideje odrasčenih domačinov. Na sporedu je bil poleg raznih deklamacij nalašč za to priliko prirojen igrokaz »Testament majke Jugovičeve«, ki ga je spisal slavljenec Ivo Trošt. Prepričevalne besede mladine in njih jugoslovanska zavest, so ganile marsikatero srce, ki je morda trepetalo v hlapčevski nasladi podedovanega robstva. Sledila je proslava slavljenca. Najprej ga je pozdravila mladina, ki je bila slavljenec vedno mila. Tov. Ločniškar je za to priliko spenjal simboličen četvergovor, v katerem pozdravlja jubilaranta tudi mladina zasedenega ozemlja. Izročila mu je v spomin pisalo mapo, lično delo šolske mladine. — Odposlanci pevskega zbora »Krim« so mu prinesli zahvalo in pozdrav odrasčene mladine, v dar srebrno tobaknico, šopek rdečih in belih nageljev. V imenu domačega učiteljstva mu je izročil tov. Adamič pisalo orodje z željo, da bi se svobodni domovini rodilo še mnogo sinov, ki bi s toliko ljubeznijo vzgajali v mladini značajne ljudi. Za njim je povzel besedo srezki šolski referent A. Skuli. Z iskrenimi besedami je orisal življenje in delovanje slavljenca na polju mladinske književnosti, v občini, v šoli in drugod. Podal nam je človeka, ki stori več, kot veleva mu stan. Za vse delo je bil jubilarant

že pred dvema leti deležen najvišjega odlikovanja z redom sv. Save. H koncu mu je častital in prinesel pozdrave v imenu šolske oblasti in pozval občinstvo naj zakliče »Slava«. Udeleženci so ves čas ginjeni sledili posameznim govorom in dali so si duška v gromovitem »Slava mu!« Za tem je govoril slavljenec sam. Zahvalil se je s toplimi besedami vsem, a odklonil hvalo, ki bi veljala njemu. Ta naj velja delu in v delu je boljše bodočnost domovine. Ljudstvo ga je burno pozdravljalo in mu stiskalo roke. Ko se je navdušenje poglobilo je jubilarant otvoril razstavo ročnih del, pisanih in risarskih izdelkov. Tu je videlo ljudstvo ono tiho, a vztrajno voljo, ki je v svojem uspehu našla najboljšo priznanje in plačilo. Razstavo je oba dni posetilo izredno mnogo domačinov in tujcev. Popoldne se je vršila veselica gasilnega društva Tomišelj-Brest, čegar ustanovitelji je jubilarant. Po župni vaji se je razvila animirana zabava. Dramatični odsek pevskega zbora »Krim« je na prostem priredil burko »Zdravnikov strežnik«. Vmes se je prepevalo. Vse to je veljalo priljubljenemu slavljenču. Tu je imel priliko spoznati, da ga je tudi domače ljudstvo vzljubilo in ga smatra kot svojega. Vrstile so se napitnice in šele pozna noč je uveljavila svojo moč. V najboljšem razpoloženju in s svetlim spominom se je razhajalo ljudstvo. Vsi pa kličemo slavljenču: »Živel še mnoga leta, zdrav, krepak in naš!«

— **Preložitev žrebanja efektne loterije v korist dr. Razlagovega spomenika.** Vsled premajhnega gmočnega uspeha dosedanje razprodaje srečk je bil podpisani odbor primoran preložiti žrebanje, ki je bilo določeno na 5. julija 1925, na dan 15. novembra 1925, o čemur se obvešča cenj. občinstvo kakor tudi razprodajalci srečk. Razprodaja se nadaljuje torej do 15. novembra 1925. — Odbor za postavitev dr. Razlagovega spomenika.

Ferijalni Savez učiteljstva.

— **Vsem učiteljem ferijalcem!** Kongres F. S. se vrši šele sredi avgusta, torej koncem naših počitnic. Naša zadeva radi četrtinske vožnje še ni rešena in je malo upanja, da bo pozitivno rešena. Tudi tovariši v Bački so na istem kakor mi. Če nam v teh počitnicah »Ministrstvo saobračaja« ne bo kot članom F. S. dovolilo četrtinske vožnje, potem v jeseni učiteljstvo ne bo pristopilo k F. S. Krivde ni pri nas, ne pri centrali F. S., ampak »Ministrstvo saobračaja« nam ne pripozna voznih olajšav, katere po njegovem mnenju že imamo kot državni uradniki. Kot člani F. S. smo v dveh počitnicah v »Poč. izletu« potovali po naši državi in ako nam država ob priliki naših poučnih ekskurzij ne nudi izjemnih ugodnosti, ne bomo mogli brez lastne krivde potovati v prvi vrsti radi finančnih neprilic. Vseeno pa upam, da bo država uvidevala veliko važnost poučnih ekskurzij za nas učitelje in bo tudi nas podpirala. Naš program za prihodnje počitnice je bila Češkoslovaška in naš tovariš František Knourek je obljubil, da bo pri češkoslovaškem ministrstvu izposloval vse mogoče ugodnosti, ko pride-mo k njemu. Naša iskrena želja je, da spoznamo vsaj našo domovino in narod in isto tudi našo bratsko Čehoslovaško. Zato tovariši, ki ste mojli misli, čakajmo in upajmo. Ako se naše želje po poučnih ekskurzijah ne uresniči, ne bo naša krivda. Članske legitimacije lahko potrine pošljem, a so brez pomena, ker nam centrala ne more izstaviti »Fer. legitimacij«. Oni, ki so poslali znesek 5 Din in fotografijo, jim pošljem na priloženi naslov. — Za učit. F. S.: Mrovlje.

— **Poč. Kosovski izlet.** Potovali bomo najbrže na uradniško legitimacijo. Stroški in program v zadnjem »Učit. Tov.«! — Vse tovariše(ice), ki so se že priglasili ali pa sploh še ne, prosim, da se ponovno javijo do 18. julija. drugače se izlet ne bo vršil te počitnice in bomo šli vsak po svojem programu. — Sl. Mrovlje, učitelj, Ljubljana, Resljeva cesta 25, I. nadstr.

Učiteljski pravnik.

— **Š stalnost.** Prošnji za priznanje stalnosti je priložiti 2 izvoda uverenja o službeni dobi in službovanju, 1 prepis rešenja o razvrstitvi po novem zakonu ali sprejemni dekret (to velja za one, ki niso bili razvrščeni — vojaki, novinci) in 1 prepis usposobljenostnega izpričevala. Za priznanje stalnosti uporabljajte le za to primeren obrazec in ne onega za po-višice. Uverenje o službeni dobi je skleniti točno z dnevom dovršenih 3 let, od-

nosno z dnevom, ko je prosilec napravil usposobljenostni izpit, v vsakem slučaju torej z dnevom dospelosti poviška.

— **Š Prošnje za povišice in stalnost** so tiskane na celi poli, da se lahko uporabljajo obenem kot ovojne pole za poročila, in sicer od 2. strani dalje.

— **Š Upokožitev in odmera pokojnine.** Člen 152. urad. zakona določa, da se odredi količina pokojnine z istim odlokom, s katerim se uslužbenec upokoja. Z ozirom na to naj prosilci navedejo v prošnji, da prosijo glasom čl. 141., 239. in 152. urad. zakona za upokožitev in odmero pokojnine, ki naj se jim izplačuje pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Prošnje v dveh enako se glasečih izvodih naj se opremijo z 2 rešenji o razvrstitvi (over. prevodi) in z 2 uverenji o službovanju in prejemkih. Uverenja založi v par dneh Učit. tiskarna. V prihodnji številki našega lista pojasnimo, kako se uverenje izpolni. Prošnji je končno priklopiti vse orig. dokumente (dekrete, izpričevala in rešenje o razvrstitvi), na podstavi katerih se je izpolnilo uverenje. Po ugotovitvi pravilnosti izstavitve uverenja se vrnejo orig. dokumenti prosilcu. Opozarjamo prizadete naj se strogo ravnajo po tem navodilu, da jim ne bo treba čakati na akontacijo in pok. prejemke.

— **Š Povišice.** Z ozirom na čl. 262. finančnega zakona naj se prosji za povišice šele po dospelosti teh, ali kvečjemu 1/2—1 mesec pred dospelostjo.

— **Š Draginjske doklade umirovljen-cem.** Generalna direkcija državnega računovodstva je odredila, da se imajo draginjske doklade umirovljencem odmerjati ne po draginjskem razredu kraja, kjer je bil umirovljenec upokojen, kakor se je to dosedaj prakticiralo v nekaterih krajih, temveč po draginjskem razredu umirovljenčevega stalnega bivališča.

Književnost in umetnost. Ocene.

— **k Perutinarstvo.** Sestavlja A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. »Kmetovalce« piše sledeče: To je naslov novi knjigi, ki obsega 174 strani in stane Din 44 in v platno vezana pa Din 56.

Knjigo je napisala Tiskarna J. Krajec nast. Novo mesto in jo lepo opremila s številnimi podobami, ki jih je priznalo dobro in skrbno narisal ravnatelj Dragotin Humeck. Perutinarstvo je pri nas še vedno zelo zanemarljiva panoga gospodarstva. Ob malo trudu bi lahko donosalo več dobička. Toda nevednost in malobrižnost vladate v tej stroki, ki so krivi da je naše perutinarstvo takorekoč še v povojih. Ne zanimamo se za perutnino toliko, kakor bi zaslužila. In vendar prinašajo kure, gojene v malem in velikem obsegu, razumnemu perutinarju primerno plačilo. Pisatelj se je sam bavil z perutinarstvom in nam v lahko umljivi besedi opisuje, na kaj je vse gledati, da se ta važna gospodarska stroka povzpne do večje rentabilnosti tudi po naših krajih. Obširneje so obdelane različne kurje pasme. Knjiga bo služila potrebam raznih rejcev perutnine, meščanu kakor tudi kmetovalcu. Važno pa je poglavje o kurjih boleznih, ki obsega vnanje bolezni, notranje bolezni, nezdode, nesenja in razvade. Knjiga je sestavljena po raznih virih in z veliko marljivostjo. Priporočamo jo vsem ljubiteljem in rejcem naše perutnine, da si jo nabavijo.

— **k Nova učna knjiga.** Te dni je izšla nova učna knjiga prof. F. Siča pod naslovom Princip in teorija bančnega knjigovodstva, katero je založila knjigarna Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg, družba z o. z.

Knjiga je namenjena v prvi vrsti slušateljem trg. akademije in dijakom trg. šole; po svoji vsebini pa je zelo prikladna za bančne uradnike, zlasti mlajše; t. j., one, ki se pripravljajo za bančni izpit, a jim specialno delo ne mudi splošnega pregleda. Knjiga obravnava metodno vse bančne posle v njihovih principih s posebnim povdorkom na organizacijo modernih bank. Bilanci, fuziji in fuzijam akcijskih družb so posvečena posebna poglavja. Dobro bo služila tudi trgovcem in tverkam, ki imajo posla z bančnimi zavodi in samoukom. Knjiga je po svojih razlagah sicer kratka, a vendar jedrnat.

Založba Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg si je prizadejala da nastavi zmerno ceno. Din 34 je z ozirom na kompliciran stavek in vrednost knjige jako nizka cena.

— **k Dr. Janko Bezjak.** Nemška vadnica za slovenske srednje, meščanske in osnovne šole II. del (druga stopnja). Založila zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, 1925. 335 strani. Cena Din 44.—

Nameste dosedanje obsežne Končnik-Fonove nemške čitanke za nižje razrede naših srednjih šol je sestavil dr. Bezjak nemško vadnico, ki ustreza vsebinsko našim sedanjim državnim razmeram, metodno pa vsem zdravim modernim zahtevam za uspešen pouk tujega jezika. Lani smo dobili prvi del, drugi je izšel ravnokar. Učno snov je avtor razdelil na dva dela: v prvem se nemška berila z vprašanji in odgovori obnavljajo ter obdelajo oblikoslovno in pravopisno, drugi del pa tolmači nemški besedni zaklad in podaja slovniška

pravila; glavna skrb mu je trdna slovniška podlaga. Abecedni seznam krepkih glagolov in njihov oblik zaključuje drugi del, kateremu je dodal kratko nemško čitanko, zajeto iz praktičnega življenja in jugoslovanske zgodovine, da razširi in poglobi besedni zaklad. Prijetno nas iznenadi, ko srečavamo namesto Hansov, Fricev, Viljemov domače Janke, Vladke, Zorane, Ivane, Dragice, Vere itd.; enako rabi tudi vsa lastna imena: Ljubljana, Stari trg, Drava, Sava, Kranj in dr. v pravilni narodni obliki. Med berili čitamo domače pripovedke, tako o povodnem možu, kačji kraljici na Felberjem otoku, opise naših pokrajin, življenjepise Prešerna, sv. Save in kralja Aleksandra, kako je častil kralj Peter kmetiški stan, o smrti kraljeviča Marka, o boju na Kosovem. Tako je delo priznane strokovnjaka v vsakem oziru uspešno in želimo, da se enako posrečijo nemške čitanke za višje razrede srednjih šol. Lepa zunanja oprema knjige, pregleden tisk na finem papirju in zmerna cena nam pričajo, da so poyojne neprilike saj v tem oziru že srečno za nami.

— **k Kazan, volčji pes.** Spisal James Oliver Curwood. Poslovenil P. V. B. Ljudska knjižnica, 19. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. izv. Din 18.—, trdo vezanemu v platno Din 30.—

Ta kanadski roman je eno največjih del ameriškega slovstva in je vzbudil velikansko senzacijo. Preveden je bil takoj skoro v vse civilizirane jezike in je povsod imel nenavaden uspeh. To je živalski roman, a pusti daleč za seboj živalske pripovedke angleža Setona Thompsona ali pa Ruyard Kiplingove povesti iz indijske džungle. Kazan ni samo povest iz življenja volkov in lovcev v severnih kanadskih pustinjah, temveč je obenem tako napet roman, da ga oni, ki ga je začel čitati, ne more odložiti, predno ga ni prečital do konca. Kar se tiče napetosti, se more kosati z vsakim modernim detektivskim romanom. Opozarjamo bralce na izredni užitek, ki jim ga bo nudil ta roman.

— **k Našim malim.** Spisal Fr. Ks. Meško. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena trdo vezani knjigi 15 Din.

V elegantno vezani obliki je izšla priročna knjižica, ki jo bo mladina z veseljem sprejela in posebno rada čitala, ker obsega 25 kratkih a mičnih del. Meško je znan našemu mlademu svetu, zato je že pisatelj priporočilo za delce samo. Zbirka obsega sledeča dela: Domovini — mladost — pomlad — otrok pod cvetočo jablano — sreča — palček in Mirko — ne bom ga pil — otrok in metuljček — luna in žabice — otroci in uletni čmrlj itd. še vse polno tem enakih, ki jih otroci kar radi slišijo in čitajo. Priporočamo knjigo posebno mladinskim knjižnicam in tudi posameznikom, ker je zelo prikladna za darilce mladini.

— **Caranthiacus: Položaj Slovenaca pod Avstrijo in položaj Nemaca u kraljevini SHS.** Ljubljana 1925. Izdal Manjšinski institut v Ljubljani, Selenburgova 7, II. Cena 5 Din.

Knjiga je pisana v srbohrvaščini in cirilici, ker je v prvi vrsti namenjena srbski in hrvatski javnosti, da se seznanj z zgornjim problemom. Poleg primerne uvoda opisuje položaj naših manjšin v Koroški, glede slovenskih in utrakvističnih šol, glede našega življa. Nad vse zanimiva je primerjava nemških manjšin v naši kraljevini glede šol, glede položaja v družbi in državi, glede tiska. Ob sklepu je zanimiva tudi primerjalna statistika. Priporočamo posebno našim obmejnim učiteljem, da se poslužijo teh podatkov.

— **k Narodna Enciklopedija Srpsko-Hrvatsko-Slovenačka.** 3. zvezek, izdan 10. jun. 1925. Urejuje prof. St. Stanojević. Cena 45 Din. Izdaje: Bibliografski zavod v Zagrebu, Gunduličeva 29.

Nainovejši zvezek tega velikega dela obsega črko B od Bjelice do Bunjevci. Že kazalo 135 so-delavcev, ki so objavljeni na platnicah nam jamči za popolnost tega prvega skupnega jugoslovanskega dela. Narodno Enciklopedijo mora imeti vsaka učiteljska knjižnica, ker brez nje ne bo mogoče izhajati. Kar so za Nemce leksikon, to je za nas »Narodna Enciklopedija«, ki nam jasno in konkretno kaže vse, kar ima naša država. Delo prav toplo priporočamo v naročitev.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Iu »Krti odlok velikega župana v Mariboru«.** — Vašega dopisa ne moremo prinesiti, ker je v nasprotju s § 104. srbskega kazenskega zakona.

NAŠEMU ČLANSTVU!

Opozarjamo vse tovarišice in tovariše, da ne bomo nikomur preminjali naslova za dobo počitnic. Poskrbite, da pošta liste za Vami pošlje.

Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

Upravnik.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Telikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK.
POVSOD NA ZALOGI — TISKOVINE NA ZAHTEVO.
GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.